

УДК 657. 446 (045)

Є.М. Івашина, І.В. Чібісова

ОСОБЛИВОСТІ СПРАВЛЯННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ ЗА УТИЛІЗАЦІЮ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

В статті досліджено особливості справляння екологічного податку за утилізацію транспортних засобів.

Ключові слова: екологічний податок, утилізація транспортних засобів.

В статье исследованы особенности изымания экологического налога за утилизацию транспортных средств.

Ключевые слова: экологический налог, утилизация транспортных средств.

This paper investigates the features of collecting environmental tax on disposal of vehicles.

Key words: environmental tax, recycling vehicles.

Актуальність дослідження. З 08.08.2013 року набрав чинності Закон України «Про утилізацію транспортних засобів» від 04.07.2013 року №421-VII, цією ж датою внесені зміни до Розділу III «Екологічний податок» Податкового кодексу України № 2755-VI від 02.12.2010 року. Відповідно до внесених змін в Україні з 01 вересня 2013 року запроваджено екологічний податок і за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням питань, пов'язаних з запровадженням екологічного податку за утилізацію транспортних засобів, присвячені публікації спеціалістів на сторінках газет "Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації" та "Все про бухгалтерський облік".

Метою статті є розглянути особливості справляння екологічного податку за утилізацію транспортних засобів в умовах дії Податкового кодексу України, розглянути можливі порушення підприємствами діючого законодавства щодо справляння цього податку, за які органами державної податкової служби накладаються штрафи.

Виклад основного матеріалу. З 01 вересня 2013 року платниками екологічного податку, крім уже існуючих, стали особи, які здійснюють ввезення, виробництво та придбання транспортних засобів та кузовів до них, що в подальшому підлягають утилізації. Йдеться про транспортні засоби, що класифікуються за такими кодами товарних позицій згідно з УКТ ЗЕД:

- 8702 Моторні транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, включаючи водія;

- 8703 Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів товарної позиції 8702), включаючи вантажно-пасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі;

- 8704 Моторні транспортні засоби для перевезення вантажів;

- 8705 Моторні транспортні засоби спеціального призначення, крім призначених головним чином для перевезення людей або вантажів (наприклад, автомобілі вантажні для аварійного ремонту, автокрани, автомобілі пожежні, автобетономішалки, автомобілі для прибирання доріг, автомобілі поливомийні, автомобілі-майстерні, радіологічні автомобілі).

Під терміном «кузови для транспортних засобів» слід розуміти кузова за кодами товарної підпозиції 8707 10 (кузови для моторних транспортних засобів товарної позиції 8703), за винятком кузовів товарної категорії 8707 10 10 (кузови для моторних транспортних засобів товарної позиції 8703 для промислового складання).

Платниками податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів є особи, які:

- ввозять на митну територію України транспортні засоби та/або кузова до них (за винятком кузовів товарної категорії 8707 10 10 згідно з УКТ ЗЕД) в митному режимі імпорту;

- здійснюють виробництво (виготовлення) транспортних засобів на митній території України для їх продажу на внутрішньому ринку України;

- придбавають транспортні засоби в осіб, які не є платниками цього податку, а саме: в осіб, які ввозять на митну територію України транспортні засоби, що належать дипломатичним представництвам або консульським установам іноземних держав, міжнародним організаціям, які користуються привілеями та імунітетом згідно з загальновизнаними принципами та нормами міжнародного права, а також працівникам таких представництв, установ, організацій та членам їх сімей (стаття 240 «Платники податку» пункт 240.6 підпункт 240.6.1 Податкового кодексу України).

Об'єктом та базою оподаткування податком за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів є:

- транспортний засіб, що ввозиться на митну територію України в митному режимі імпорту;

- транспортний засіб, вироблений (виготовлений) в Україні для продажу на внутрішньому ринку України;

- транспортний засіб, придбаний в особи, яка не є платником цього податку згідно з підпунктом 240.6.1 пункту 240.6 статті 240 «Платники податку» Податкового кодексу України;

- транспортний засіб, придбаний в осіб, зазначених у підпункті 242.3.1 пункту 242.3 статті 242 «Об'єкт та база оподаткування» Податкового кодексу України. До таких транспортних засобів відносяться транспортні засоби, які реалізуються для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, а також транспортні засоби спеціального призначення (швидка медична допомога, транспортні засоби пожежної і техногенної безпеки та для потреб підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах цивільного захисту та рятувальної справи), оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування;

- кузов для транспортного засобу товарної підпозиції 8707 10 згідно з УКТ ЗЕД, що ввозиться на митну територію України в митному режимі імпорту, за винятком кузовів товарної категорії 8707 10 10, ввезених на митну територію України «для промислового складання» транспортних засобів відповідно до Митного тарифу України.

Справляння податку за утилізацію для кожної групи платників має свої особливості.

Ставки податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Ставки податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів

Вид транспортного засобу	Ставка податку, грн.
Транспортні засоби, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД, та кузови до них, що класифікуються за кодом товарної підпозиції 8707 10 згідно з УКТ ЗЕД, за винятком кузовів товарної категорії 8707 10 10, ввезених на митну територію України «для промислового складання» транспортних засобів відповідно до Митного тарифу України	5500
Транспортні засоби, що класифікуються за кодами товарних позицій 8702, 8704, 8705 згідно з УКТ ЗЕД	11000

До ставок податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів необхідно застосовувати коефіцієнти, розмір яких залежить від того, чи нові транспортні засоби, чи такі, що використовувались. Для цілей застосування коефіцієнтів транспортними засобами, що використовувались, вважаються такі, на які уповноваженими державними органами, у тому числі іноземними, видані реєстраційні документи, що дають право експлуатувати такі транспортні засоби.

Сума податку, що справляється за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів (Пу), обчислюється платниками цього податку за формулою:

$$P_y = H \times K \times T_r, \quad (1)$$

де *H* – відповідна ставка податку;

K - відповідний коефіцієнт;

T_r – кількість транспортних засобів (кузовів).

Датою виникнення податкового зобов'язання є:

- для транспортних засобів та кузовів до них, що ввозяться на митну територію України, - дата подання до митного органу митної декларації на транспортний засіб (кузов) або партію транспортних засобів (кузовів);

- для транспортних засобів, вироблених в Україні, - дата реалізації транспортних засобів на внутрішньому ринку України особою, яка виробила (виготовила) такі транспортні засоби;

- для транспортних засобів, придбаних в осіб, які не є платниками такого податку (підпункт 240.6.1 ПКУ), - дата подання заяви щодо перереєстрації транспортного засобу до органу внутрішніх справ.

Не є платником податку за утилізацію транспортних засобів особа, яка взяла на себе зобов'язання забезпечити утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів у порядку та на умовах, визначених законом щодо утилізації знятих з експлуатації

транспортних засобів, та виробляє (виготовляє) на території України транспортні засоби, які класифікуються за кодами товарних позицій 8702, 8703, 8704 та 8705 згідно з УКТ ЗЕД, за технологією, яка включає:

- зварювання (виготовлення методом нероз'ємного з'єднання) кузова або кабіни, фарбування кузова або кабіни та складання транспортного засобу;

- промислове складання транспортних засобів з використанням кузовів товарної категорії 8707 10 10 та товарної підкатегорії 8707 90 10 00 згідно з УКТ ЗЕД, ввезених на митну територію України «для промислового складання» моторних транспортних засобів відповідно до Митного тарифу України та виконує Програму створення та/або модернізації виробничих потужностей та робочих місць відповідно до чинного законодавства.

Вказана вище особа:

- самостійно видає довідку про звільнення від сплати податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів за кожний транспортний засіб, вироблений (виготовлений) нею за технологією, визначеною законом щодо утилізації знятих з експлуатації транспортних засобів, та реалізований нею на внутрішньому ринку України, для подальшої передачі власнику транспортного засобу;

- складає реєстр виданих за податковий (звітний) квартал довідок про звільнення від сплати податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів;

- подає такий реєстр Міністерству внутрішніх справ України і контролюючому органу разом з податковою декларацією з екологічного податку у встановлені строки.

Форми та Порядок подання звітів підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби, та взяли на себе зобов'язання забезпечити утилізацію транспортних засобів власного виробництва затверджені наказом Мінпромполітики України №63 від 25.11.2013 року. Суб'єкти господарювання, внесені до реєстру підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити утилізацію транспортних засобів власного виробництва, зобов'язані щороку до 1 березня поточного року подавати Звіт про виробництво транспортних засобів за минулий рік. Ці ж самі суб'єкти господарювання повинні щороку до 1 березня подавати «Звіт про виконання зобов'язань підприємствами, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити утилізацію транспортних засобів» за минулий рік. Звіт підписується керівником суб'єкта господарювання та скріплюється печаткою.

Оформлення та видача довідки про сплату податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів здійснюються у такому порядку: особа, що здійснює виробництво (виготовлення) і реалізацію транспортних засобів на внутрішньому ринку України та не взяла на себе зобов'язання забезпечити утилізацію таких транспортних засобів або була виключена з реєстру осіб, які взяли на себе зобов'язання забезпечити утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів відповідно до закону щодо утилізації знятих з експлуатації транспортних засобів, на кожний реалізований нею транспортний засіб:

- оформлює довідку про сплату податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів для подальшої передачі власнику транспортного засобу;

- оформлює довідку про звільнення від сплати податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів для подальшої передачі власнику транспортного засобу у разі реалізації транспортного засобу особам, зазначеним у підпункті 242.3.1 пункту 242.3 статті 242 ПКУ;

- складає реєстр виданих за податковий (звітний) квартал довідок про сплату податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів;

- складає реєстр виданих за податковий (звітний) квартал довідок про звільнення від сплати податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, у разі реалізації транспортних засобів особам, зазначеним у підпункті 242.3.1 пункту 242.3 статті 242 ПКУ;

- у встановлені строки подає реєстри Міністерству внутрішніх справ України і контролюючому органу разом з податковою декларацією з екологічного податку.

Форма довідки про сплату податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та форма довідки про звільнення від сплати цього податку встановлюються Кабінетом Міністрів України. Довідка про сплату податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та довідка про звільнення від сплати податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів є документами суворої звітності.

Порядок ведення реєстрів транспортних засобів, з яких сплачено екологічний податок за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, та транспортних засобів, на які поширюється звільнення від сплати зазначеного податку, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України №890 від 04.12.2013 року. Держателем реєстрів є Департамент Державтоінспекції, що здійснює їх ведення. Міністерство доходів України, виробники та суб'єкти господарювання, які реалізують транспортні засоби на внутрішньому ринку, за результатами видачі довідок про сплату або звільнення від сплати екологічного податку зобов'язані щодобово подавати цьому Департаменту реєстри виданих довідок.

Контролюючими органами здійснюється контроль за:

- правильністю обчислення сум податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, повнотою та своєчасністю їх сплати до бюджету;

- своєчасністю подання контролюючим органам декларації з податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та реєстру виданих довідок;

- правильністю видачі довідок особами при звільненні від сплати податку. У разі встановлення факту видачі довідок про звільнення від сплати податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів особами, які не мають на це права або втратили таке право у зв'язку з порушенням закону про утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, такий платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання за наслідками податкового періоду, на який припадає таке порушення, на суму податку, що мав бути сплачений у відповідному податковому періоді. До такого платника податку також застосовується фінансова відповідальність у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), встановлених Податковим кодексом України.

Висновки. Суб'єкти підприємницької діяльності повинні неухильно дотримуватись вимог введеного в дію з 08.08.2013 року Закону України «Про утилізацію транспортних засобів» і діючого Податкового кодексу України щодо нарахування і сплати до бюджету екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, щоб уникнути небажаних штрафних санкцій і не погіршити своє фінансове становище.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sta.gov.ua.

2. Закон України «Про утилізацію транспортних засобів» від 04.07.2013 року №421-VII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

3. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://blog.liga.net>.